

Az ökumené teológiája

Amikor az ökumenéről hallunk, akkor nem közös szolgálatra, hanem a keresztyén egyházak közötti kínos feszengésre és erőltetett mosolygásra gondolunk.

3. oldal

Az ökumenikus mozgalom kudarca

Nyíltan ugyan ritkán hangoztatják ezt az egyházak, de a dogmák rendjén a legtöbb keresztyén felekezet csak önmagát tartja az egyetlen hiteles egyháznak.

3. oldal

Református sajátosságok

Reformátusok vagyunk, közös hitvallásunk és teológiánk van, de mégis különbözünk. Vidékenként a reformátusoknak is más-más szokásaik vannak.

5. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA ● 2016. NOVEMBER 27. ÉVFOLYAM 22. SZÁM

Hamis egység vagy őszinte ellentét?

A 20. század keresztyéniségének egyik legnagyobb vállalkozása – és kudarca – kétségtelenül az ökumenikus mozgalom. A Krisztus testének fájdalmasan nyilvánvaló részekre szakadozottságát nem lehet nem észrevenni. A teológiai és világnézeti ellentétek nem hogy enyhülnének a különböző keresztyén felekezetek között, de egyre mélyülnek, súlyosbodnak. Mindenkinek jól alátámasztott teológiai érvei vannak, hogy miben téved a másik. Az viszont már jóval kevésbé látszik, hogy egy-egy felekezet miért üdvözülné? A teológiai dogmák terén a legtöbb keresztyén felekezetben nagy a rend és a fegyelem. A legutolsó vesszőig minden biblikus, logikus és összhangban van az atyák tanításaival. Üdvösséget ígér a sajátjainak, és kárhozatot a másképpen gondolkozó keresztyéneknek. Irgalmatlan teológia ez! Krisztus viszont nem ábrázolódik ki sehol.

A szó és a tett végtelenül elszakadni látszik a keresztyén vallások életében. Nem árad ki a Krisztus, nem ragyog az élet világossága. De nem csak a teológiai irgalom tűnt el, hiányzik a szeretet nagyvonalúsága, szent eleganciája is: lehet, hogy neked is van itt-ott igazad, te is Isten gyermeke és ábrázatának hordozója vagy. Ehelyett ökumenikus mozgalommal igyekszünk megnyugtatni a lelkiismeretünket, miközben az inkvizítor buzgóságával ítélkezünk a másik felett. A minden keresztyén felekezetben ma is megtalálható inkvizítorok a hagyományokra és Isten szavára hivatkozva üres teológiai kijelentésekből egy még üresebb keresztyéninek mondott magatartással raknak máglyát hittestvéreik alá. Ma több mint hétezer keresztyén felekezet van a világon, és ezek nagyobb része egymás üdvösségét kizáró teológiai álláspontot vall.

Gyakorlati ökumené

Sokszor mondjuk, hogy az elmélet csak megfogalmazás, csak gondolat, de a gyakorlat ennek bizonyítása, mint a matematikában. Hiszen az ökumenizmus nem jelenthet mást, mint az egységes, tökéletes emberségre való törekvést, és ennek valamiféle bizonyosságát is kellene adnia!

Beszéltek már erről rengeteg konferencián, zsinaton, istentiszteleten, de sajnos nem sok elhintett, kicsi mag szökkent szárba, mert onnan kezdődik minden, hogyan éli meg az egyén a más-ságot, a más-emberrel való érintkezést.

Nagy összeborulások idejét éljük: pártkampányok, határokon átívelő találkozóik ígéreteit. És mégis vannak zárt közösségek, mi több, maga a román állam is nemzeti vallásról beszél. Léteznek vallások, amelyek különbnek tartják közösségüket a másokénál: igazabbnak, kiválasztottnak. Vannak vezetők, akik még mindig mások ellenében fogalmazzanak, pedig a hit nem az előnyök és hátrányok mérlegelésén nyugszik vagy kél.

A „mindig csak magunkért, soha mások ellen” költői idézet kevés tartalmúnak bizonyul, zárt közösségre viszonyul, mert nem elegendő csak magunkért cselekedni.

Jézus átlépte a tabuk, a másságok határát: átlépte Samáriát, igazolta a samaritánus irgalmasságát, szombatot kalászt szedett, gyógyított. (folytatás a 2. oldalon)

Gyakorlati ökömené

(folytatás az 1. oldalról)

Eszembe jutnak azok a téli, nagy lelkesedéssel hirdetett és fogadott ökumenikus imahetek, melyeket annyiszor „megéltem” – így vagy úgy. Sokszor szárnyakat adott a különbség nélküli szeretet gyakorlására, de néha keserű ízek is vegyültek ebbe. Mintha versengésről is szó lenne a közösségekben: ki prédikál szebben, hol nagyobb a vendéglátás.

Több mint harminc évet éltem városi lépcsőházakban többféle emberrel, de mindig az emberséget néztem bennük: mentőért szaladtak, kölcsönpénzt adtak. Voltak karácsonyok, amikor alig vártuk az ortodox kántásokat a szomszédba, ahol a fiatal pópa lakott. Gyönyörűségesen csengett a lépcsőház, beleborzongott a szívünk is.

Valahogy már gyermekkorom óta észreveszem a „szebbik, felemelőbb” másságot az életben. Néhány éves koromban a szülőfalumban lévő katolikus „kiskápolnát” látogattam meg barátnőmmel együtt. A pap bácsi motorbiciklin érkezett, ott helyben beöltözött arany-lilába, és nekem nagyon megtetszettek a Mária-szobrok. De szívesen eljártam a baptistákhoz is, mert kedvesen fogadtak és szépen énekeltek.

Nemrég, először életemben, kettős esküvői szertartáson vettem részt. Bevallom, már előre ódzkodtam az ortodoxok hosszúra nyúló litániáitól. De kellemesen csalódtam, mi több, meghatódtam a fenséges kupolák alatt: a pópa az emberhez, a szívhez beszélt. Azután meg a mi drága, egyszerű szertartásunkat féltettem a másik felekezet megnyilvánulásaitól. Nem így történt. Többen a más vallásúak közül fennhangon közölték, hogy mekkora élményben volt részük: az a gyönyörű orgonakíséret, a templom, a lekipásztor igehirdetésének egyszerűsége, az evangélium ereje hatott rájuk olyan nagyon. Nem ezt várták a reformátusoktól, valami rosszra voltak felkészülve...

Pál apostol írja: „vigyázzatok, hogy egymást fel ne emésszétek!” Pedig mennyi kampánylejárás folyik mások ellen a kapzsi vágyak miatt. Valahol azt olvastam, hogy az embernek csak akkor van joga lenézni a másikra, ha fel akarja segíteni esendőségéből. Mert mi vezet arra, hogy csupán a jóban fogjunk össze, a nehézségben pedig nem?

Sokféle, színes halak vagyunk Jézus hálójában, és amíg őt követjük, fényt látunk, utat, reményt, igazságot. Nem egyformák, hanem Krisztus megváltott gyermekei kell legyünk!

VERES PIROSKA

Tanuld meg, a gyűlölet elvakít!

„A körülötte levők pedig, látva, hogy mi történt, megkérdezték: Uram, vágjuk őket fegyverrel? És egyikük odacsapott a főpap szolgájára, és levágta a jobb fülét. Jézus azonban megszólalt, és azt mondta: Eddig és ne tovább! És megérintette a szolga fülét, és meggyógyította.” (Lk 22,49-51)

Az élet egy nagy csatater, amelyben különböző küzdelmeink vannak. Megharcolunk a megélhetésért, különböző túságban próbálunk jogot szerezni magunknak, vagy igyekszünk érvényesíteni az igazunk. Közben elkerülhetetlenek a konfrontációk, összetűzések, marakodások. Időnként nagyot csattannak a lelki pofonok, az ember pedig reflexszerűen adja vissza a csapást. Az ilyen magatartásra mondja Jézus: „eddig és ne tovább”.

Először ez a figyelmeztetés annak a tanítványnak szólt, aki Jézus védelmére kelt a Gecsemáné kertjében, Júdás árulása után. A tanítványok megkérdezik Jézust a véleménye felől, de mielőtt választ kaphatnának, már cselekednek is, azonban meg kellett érteniük, hogy a krisztusi életben nem lehet a fegyverrel

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN

Tanuljunk Jézus lábainál!

„Felevén pedig, monda néki Jézus: Márta, Márta, szorgalmas vagy és sokra igyekezel: De egy a szükséges dolog: és Mária a jobb részt választotta, mely el nem vétetik ő tőle.” (Lk 10,41-42)

Az irgalmas samaritánus valamint Mária és Márta története álljon most előttünk! Két nagyon jól ismert történet, melyeket már gyermek- és ifjú korunkban megtanultunk a vallásórák alkalmával. Mindkettőnek nagyon jól ismerjük az üzenetét, mondanivalóját.

Most azonban figyeljük meg a pap, a lévita és Márta magatartását. A pap és a lévita viselkedését sokáig lehetne elemezni, hogy miért nem álltak meg segíteni a sebesülten. Azonban vonjunk párhuzamot a két történet között, mert a három ember magatartása nagyon is hasonló, és ezt egy mondatban úgy lehetne összefoglalni: nincs időm! Mindhárman valahova, valamiért siettek, és nem vették észre a legfontosabbat életükben. Nem arról van szó, hogy más dolgaink haszontalanok, hanem az, hogy minden mun-

fegyverrel válaszolni. Ez a tanítás pedig épp olyan időszerű ma is, mint akkor volt. Jézus minket is nevel, amikor így szól az igében: „tanuljátok meg tőlem, hogy én szelíd és alázatos szívű vagyok” (Mt 11,29).

Emberileg szólva azt mondhatnánk, hogy a szolga megérdemelte a vágást, hiszen azzal a céllal ment oda, több társával együtt, hogy a főpapok kérésére Jézust elfogják és megvádolják. Talán az elsők között akarta megragadni Jézust, ezért bánhatta az ő füle. A Mester azonban nemcsak annyit tesz, hogy ráparancsol a tanítványra, hanem meggyógyítja a főpap szolgáját. Ilyen a Jézus szeretete, ott is csodát tesz, ahol elképzelhetetlennek tűnik. Jó volna tudni, hogy mi történt ezt követően a szolgálval, vajon engedte a lelkiismerete, hogy a főpapoknak továbbra is engedelmességen? Az ige sajnos nem ad választ erre a kérdésre, bár van olyan feltételezés, hogy ez a szolga csatlakozott az első gyülekezetek valamelyikéhez. Úgy gondolom, hogy aki ilyen módon tapasztalja meg Jézus szeretetét, annak nagy változás megy végbe az életében.

A csodát viszont nem elég látni, annak részesévé is kell lenni. A Júdás mögé felsorakozó sokaság látta a csodát, de nem hatotta meg különösebben őket, hiszen Jézust megragadják és elvezetik. A gyűlölet elvakította őket, ezért csak egyetlen céljuk volt, hogy Jézust a főpapok kezébe adják. Kedves testvérem, amíg a gyűlölet vezet, addig lehetsz egy csoda szemtanúja, de annak áldását nem tapasztalhatod meg. Kérd ma is Atyánk segítségét.

kánk annyira lefoglalja időnket, energiánkat, hogy az élet fontos dolgaira, mint a család, gyermek, barátok, nem marad idő. Anyyra lekötjük életünket, hogy már nem jut időnk a szeretetre, beszélgetésre, bátorításra, segítségnyújtásra, vigasztalásra. Nem tudunk adni, és nem vesszük észre, hogy a körülöttünk lévőknek mire van szüksége. Legtöbbünk észrevétlenül siet el felebarátunk mellett. Életünk fontos dolgaira nincs idő. És sajnos a modern világban a modern embernek a legkevesebb ideje Isten számára jut. Jó lenne elcsendesedni, imádkozni, Istenre figyelni, de nincs rá idő!

Egy fontos dolgot kellene szívünkbe vésnünk, amit a zsolttáros így mond: „Életem ideje kezedben van, Uram!” És ha valóban Isten kezébe tudjuk helyezni életünket, időnket, akkor már nem fogjuk azt érezni, hogy időszükében vagyunk, nem érünk rá élni, elpazarolunk mindent. Hanem akkor már ránk is igaz lesz: „Mária a jobb részt választotta, mely nem vétetik ő tőle.”

GÁTI TIBOR

Az ökumené teológiája

Amikor az ökumenéről hallunk, akkor vagy a keresztyén egyházak között napjainkban tapasztalható kínos feszengésre és erőltetett mosolygásra, vagy valamiféle nagy, egyesített világvallásra irányuló törekvésre gondolunk. Pedig az ökumenikus mozgalom eredeti célkitűzése a hiteles keresztyén misszió volt!

A 20. századra a keresztyénség olyannyira részekre szakadt, és a részek között olyan súlyos viták és ellentétek alakultak ki, hogy az már a keresztyén üzenet hitelességét veszélyeztette. Az ökumenizmus ezért a felekezeti különbségek helyett a közös pontok hangsúlyozására irányította a figyelmet, hogy Krisztus missziói parancsának engedve, és az együttműködést keresve a keresztyén egyházrészek „tegyenek tanítványokká minden népeket”.

Az ökumenizmus (görögül: oikumené – a lakott világ) mint a keresztyének egységtörekvése egyháztörténeti léptékkal mérve viszonylag új keletű protestáns fogalom. Az ókeresztyének az egyetemes zsinatokat ruházták fel az ökumenikus jelzővel, melyeken a közös keresztyén hit alapját jelentő, ma is elfogadott hittételeket fogalmazták meg.

Ez a nagy szemléletváltás az 1910-es edinburghi világmissziói konferencián jutott érvényre, és máig hatással van a keresztyének életére (lásd: évenkénti egyetemes imahetek). Bár a konferencián sem a római katolikus, sem az ortodox egyház képviselői nem vettek részt, az egyetemes zsinatok óta nem volt példa ekkora keresztyén összeseregülésre.

A sajátos protestáns kezdeményezést az amerikai metodista John Mott, a Keresztyén Diákok Világszövetségének elnöke, későbbi Nobel-békedíjas (1946) laikus hívta életre „a világ evangelizálása ebben a nemzedékben” missziós jelmondat szellemében.

A konferencián 1210 küldött vett részt, 153 missziós társaság képviselőjeként. A hatékonyságot és az emberi korlátokat szem előtt tartva 1910. június 14-23. között nyolc bizottságban folyt a munka, a misszió különböző vetületeit kimerítően kielemezve. Jól mutatja az általános érdeklődés mértékét, hogy az előadásokon csak belépőjegyekkel lehetett részt venni, illetve, hogy minden hozzászólónak legfeljebb 7 perc adatott meg gondolatai megosztására. Egy ízben Mott még magát az anglikán egyház vezetőjét is félbeszakította emiatt!

A MISSZIÓ SÜRGETÉSE

Az 1. Bizottságban, Mott vezetésével, arról tanácskoztak, hogy hogyan vigyék el az evangéliumot az egész nem-keresztyén világba? Megállapították, hogy eddig az együttműködés hiánya volt ennek legnagyobb akadálya. Ennek tudható be az, hogy Észak-Afrikában az iszlám egyre jobban hódít, és hamarosan az egész térség muzulmán lesz! Leghatékonyabbnak azt az alapvetést tartották, ha „Kelet misszionálja

Keletet, hiszen ismeri szívének nyelvét”, azaz a „benszüllött” lakosság tudja legjobban megszólítani nem-keresztyén néptársát.

A 2. Bizottság azt taglalta, hogy a megtértek alapítsanak-e önálló egyházat, vagy a missziós egyház szervezetébe tagolódnak be? Az érintett területeken egyre jobban kibontakozó nemzeti öntudat (Kína 1912-ben kikiáltja a Köztársaságot) az önállóság felé billentette a mérleg nyelvét.

Sajátos módokon merültek fel az egyházfegyelmi kérdések is: Dél-Afrikában például elemi kérdés volt, hogy megkeresztelhetők-e a többnejű férfiak? Az általános vélekedés az volt, hogy addig maradjon katekumenus, amíg egyet kiválasztva le nem mond a többi feleségről.

A NOBEL-BÉKEDÍJAS (1946) JOHN MOTT

A 3. Bizottság a missziói oktatással foglalkozva azon a véleményen volt, hogy a gyermekek nevelésén keresztül a szülőket is meg lehet szólítani. A kínai misszió vezetője viszont éppen azt hangsúlyozta, hogy az országban nem tudós-, hanem orvos-doktorokra van szükség!

A 4. Bizottság a misszió akadályait igyekezett felmérni. Nehézséget jelentett például, hogy a pogány hitrendszer Kínában nem ismerte a bűn és a bűnösség fogalmát, Indiában pedig a karma (a tett sorszerű, elkerülhetetlen következménye) lehetetlenítette el a kegyelemből való megigazulás és a helyettes elégtétel tanának megértését. A kor végtelen optimizmusát hűen tükrözi az az ötlet, mely szerint Mekkában és Medinában is létre kellene hozni egy-egy missziói központot!

Az 5. és 6. Bizottság a misszionáriusok képzésével foglalkozott, felhívva a figyelmet a missziói lelkesedés és az érdeklődés fenntartására, illetve a nyelv és a szokások megismerésének fontosságára.

A 7. Bizottság az egyház és az állam viszonyát boncolva, a helyi hatóságok állandó gyanakvását tapasztalva, az államtól és a kormánytól független missziót szorgalmazta.

A 8. Bizottság pedig a protestáns egységesítés módját kereste abból a gyakorlati tapasztalatból kiindulva, hogy a nem-keresztyén ember számára komoly lelkiismereti kérdés, hogy melyik felekezethez csatlakozzon, melyik az igaz(abb) keresztyén? (Bajusz Ferenc, *Az ökumenikus mozgalom története és mai problémái* című munkája nyomán)

TOKÁR SÁNDOR

Az ökumenikus mozgalom kudarca

Bár az 1910-es világmissziós konferencia nem válthatta be utópisztikus elképzeléseit, mégis erősítette a keresztyének belső összetartozásának tudatát, és a hiteles bizonyosságtételt a nem-keresztyének előtt. A nagy egyetértést segítette, hogy kizárólag gyakorlati kérdésekkel foglalkoztak, a bibliai alapvetést és a teológiai szempontok megfogalmazását egy későbbi konferenciára hagyták.

Kétségtelen, hogy kissé túlbecsülték a mozgalom erejét, aminek alapja az a megközelítés volt, hogy Isten országa azt jelenti, hogy az egész világ keresztyénné lesz, bár Krisztus erről sehol sem beszélt! Az első világháború aztán le is csillapította ezt a már-már rajongásba átsapó szent lelkesedést, de nem oltotta ki a Krisztustól kapott parancs beteljesítésének vágyát!

Az edinburghi világmisszió-konferencián részt vevők legnagyobb része az angolszász nyelvterülethez tartozott, azt a benyomást keltve, hogy a misszió a nyugati (tehető) keresztyének (szív)ügye. Bár azóta az ortodoxok és a katolikusok is csatlakoztak valamilyen formában a mozgalomhoz, ez a gyanakvás a mai napig kíséri az ökumenikus mozgalmat.

Minden intézményi és közösségi igyekezet ellenére az ökumenia egy megakadt, zátonyra futott elgondolás. Ennek nyilvánvaló oka, hogy míg az első, 1910-es konferencián tudatosan mellőzték a teológiai kérdéseket, és azokat egy második konferenciára hagyták, erre a második konferenciára soha nem került sor. Azért nem, mert a nagy történelmi egyházak egy része és jó pár, fiatalabb, neo-protestáns egyház egymást kölcsönösen az üdvösségből kimaradók vagy éppen elkárhozók csoportjához sorolja. Nyíltan ugyan ritkán hangoztatják ezt az egyházak, de a dogmák és nagyobb zsinatok rendjén újra és újra előjön a fájó valóság: a legtöbb keresztyén felekezet csak önmagát tartja az egyetlen hiteles egyháznak és az üdvösség egyedüli várományosának, mindenki mást pedig eretneknek tekint.

Legutóbb a Krétán megtartott ortodox zsinat után pattant ki hatalmas botrány csupán abból, hogy a zárónyilatkozat szövegében a nem-ortodox keresztyéneket is egyháznak említették, nem pedig elkárhozó eretnekeknek, aminek valójában pedig az ortodoxia mindenki mást tekint.

Az ökumenikus missziói mozgalom kudarca a keresztyének közös nagy kudarca a 20. században.

VISKY ISTVÁN

Idő a megfontolásra

Ha szakítunk egy kis időt, és végiggondoljuk mindennapjaink összevisszaságait, hamar megállapíthatjuk, hogy rohanó világunk legtöbb mozzanata megmagyarázhatatlan.

Ha szakítunk egy kis időt, és végiggondoljuk, nem találunk választ, mi szükség van lőtás-futásunk nagyobb részére, ha azokkal nem jutunk előre, csak megnehezednek velük a dolgaink. Nagyon sokan bizonyos dolgokat azért tesznek, mert igyekeznek másképp élni, mint ahogy a szüleik éltek, élnek, hogy ne ismételjék meg azok hibáit. Ez nem mindig eredményes, legtöbbször éppen ezzel hibáznak, mert a másként élés miatt elszakítják a biztonságos kötődéseket.

Ha szakítunk egy kis időt, és végiggondoljuk, hogy jutottunk el életünknek a jelenlegi szakaszára, megállapíthatjuk, hogy a mindennapok küzdelmeiben a társas és az érzelmi intelligenciát nem mindig tudtuk egyenlő arányban fejleszteni. Nem mindig adott az a légkör, ami nélkülözhetetlen a társas életre való neveléshez, hiányoznak azok a képességek, amelyek ösztönyszerűen formálják az identitást és az értékrendet meghatározó emberi tulajdonságokat.

Ha szakítunk egy kis időt, és végiggondoljuk, hogy neveltetésünk során nevelőink mennyit foglalkoztak azzal a készségfejlesztéssel, ami később meghatározza, hogy mennyire lesznek jók vagy rosszak emberi kapcsolataink, eredményeinkből kiindulva megállapíthatjuk, hogy sok volt az elpazarolt idő. Egyébként a sikeres karriert befutó emberek mindennapjaiban nem igazán a nevelők munkájának, hanem azok példájának vannak ott a nyomai.

Ha szakítunk egy kis időt, és végiggondoljuk, honnan indultunk és meddig jutottunk el, figyelembe kell venni, mit kaptunk elődeinktől, és mit tettünk hozzá mindezekhez. Az élet során azok lesznek eredményesek, azoknak lesznek jók az emberi kapcsolatai, akik hajlandók együttműködni társaikkal, felismerni a jót, tudnak ösztönösen, majd tudatosan szeretni, tudnak feledni, tanulni a hibákból, észrevenni a határokat, ahol meg kell állni; akik látnak előre, de hajlandók visszaneézni; akik mindig szakítanak egy kis időt a megfontolásra.

Ha szakítunk egy kis időt a csendre, és hagyjuk, hogy a lelkünk meghallja a minket kereső Istent, akkor nem kell minduntalan megszakadnunk a bennünket agyonnyomó terhek alatt.

ELEK GYÓRGY

A hit iskolája – az élet iskolája II.

Akiknek nincs, vagy nem sikerült az érettségijük, talán alacsonyabbrendűnek érzik magukat más fiataloknál, pedig nem azok! Éppen nekik írom ezeket a gondolatokat, mert van egy másik, az iskolai érettségénél sokkal fontosabb vizsga: a hit és az emberség érettségije.

Harmadik osztályban a tanítók gyakran mondják a nehéz számtanpéldán rágódó gyermeknek: gondolkozz, számolj! El kell dönteni, hogy mi a jó megoldás... József arra kényszerült Potifár házában, hogy gondolkodjon és megítélje azt, hogy a sok rossz lehetőség közül melyik a kevésbé rossz? Rejtőzködve és rettegve lesz a gazda feleségének titkos kedvence, vagy a halálbüntetés, jobb esetben a börtön. Az első változat esetén is csak idő kérdése lett volna, mikor áll be a lelepleződés pillanata – és akkor jogos lenne a büntetés. Az Isten iskolájában azon kritérium alkalmazását kell begyakorolni, hogy a rossz kilátások ellenére melyik az a döntés, ami Isten tetszésére szolgál?

A negyedik az alsó tagozat utolsó éve. Ekkor a gyerekek kezdik nagyoknak érezni magukat, kezdenek egy kicsit „elszállni”. Isten iskolájában is akadnak ilyen évjáratok: én már nagy vagyok, aztán majd én megmutatom! Sok ismétlés van a negyedik osztályban: József is át kellett gondolja még egyszer a korábbi tananyagot, mikor a Fáraó kiválasztotta lett. Isten felemelt, de: még mindig nem én vagyok a világ közepe, a helyzetem kiváltság, és nem kerekedhetek ez által mások fölé. A kiváltság egyben küldetés is... most ez van, ezt kell megcsinálni, mindekivel szót értve a lehető legbőlcsebb, Istennek tetsző döntéseket hozva. Sokan elbuknak ám a negyedik tananyagot – mert elfelejtik, honnan jöttek és mit tanultak az úton.

FELSŐ TAGOZAT

Ötödikben a gyerekek már elég nagyok ahhoz, hogy szeretnének felnőtt dolgokat csinálni, persze még nem jött el az ideje. Még várni kell. Roppant nehéz tantárgy az, hogy várni. A jelenlegi generációk egyre instantabb világban élnek: minden legyen kész most rögtön! Két-három perc, mert nincs ám több türelmem! Sokszor kényszerülünk „pótvizsgára”, csak azért, mert nem volt több türelmünk! A felső tagozat egyik legnehezebb leckéje ez... nyugi, várj...

A hatodik osztály a kihívások éve. Új tantárgyak sok ismétléssel. József számára a kihívást az új feladatkör és az új státus jelentette. Nem torpant meg, hogy „vajon fogom én azt tudni?” Nem önmagára nézett, hanem arra az Istenre, akitől az új kihívást kapta. Alkalmazkodott az új státushoz: már nem neki parancsolnak, hanem ő parancsol... de nem élhet

vissza a ráruházott hatalommal, se nem „passzolhatja tovább” a feladatot. Megtehetette volna, hogy ő meg kinevez egy másik embert, aki majd elvégzi a túlélési tartalékok begyűjtését, és ő csak ennek az egy embernek lenne a főnöke, de nem! Ez rá volt bízva! Nem adhatta tovább a Fáraótól kapott gyűrűt!

AZ ELSŐ VIZSGÁK

Ennek megélése során nő bele a hetedikes tantárgyba: a felelősség gyakorlásába! Minden megbízás egyben felelősség is! A házi feladatok csak Te csinálhatod meg, a számláidat, ha megnősz, Te kell kifizesz, a gyermekeidet majd te kell felnevelsd... a te kihívások a te felelősséged... nem adhatjuk lazán tovább senkinek azt, ami ránk van bízva! Nem véletlenül mondják, hogy a hetedik osztály az iskolai pályafutás legnehezebb éve.

A testvéreivel szembekerülve József a nyolcadik osztályba lépett. Ez már az első vizsgák ideje: meg kellett fontolnia, hogyan tovább? Ott hajlonganak a testvérei előtte! Nyolcadikban kell eldönteni, merre tovább, hogyan tovább? Mit tegyen most József? Amikor bizonytalan a tudás, legokosabb dolog az ismétlés: mit tanultunk eddig, mit vetít előre ez a tudás? A polgári iskolában lassanként, részletekben rakosgatják össze a gyerekek fejében azt az ismeretanyagot, ami majd egy összefüggő képpé válva az élethez kellő tudássá épül. Csak ésszerű mérlegelés után lehet ésszerűen meglépni a „hogyan tovább” mérföldkövét. József fejében kezdett összeállni a kép: azért történt vele a sok bonyodalom, hogy életek ezreit segítse a túléléshez, köztük a testvéreit is... A felismerés eufóriája, a viszontlátás öröme, az Isten vezetésének misztériuma sem rázta meg József lelkét annyira, hogy ne tudjon megfontoltan a várakozás mellett dönteni.

DARÓCZY TÜNDE pedagógus

Református sajátosságok

Reformátusok vagyunk, közös hitvallásunk és teológiánk van, de mégis különbözünk. Vidékenként a reformátusoknak is más-más szokásaik vannak. Ezt jelentősen befolyásolja az, hogy milyenek az adott településen a vallásos hagyományok, milyen felekezetekkel élnek együtt, vagy épp városi vagy falusi közösségről van szó.

A Nagykároly-kertvárosi gyülekezet viszonylag új közösség, 1996-ban alakult meg, amikor kettévált az egységes nagykárolyi református gyülekezet. Gyülekezetünk közel 2000 lelkes, templomépítő közösség, melynek gyökerei az egykori nagykárolyi református közösségbe nyúlnak vissza. Jó kapcsolatot ápolunk a helybeli evangélikus, unitárius, római katolikus, magyar és román ajkú görög katolikus egyházakkal, imaheti alkalmakon szoktuk egymást szolgálatra hívni.

A mi közösségünk, talán épp azért, mert idén még „csak” húszéves, rugalmas közösségnek nevezhető, ha a gyülekezeti életben való újításokat tekintjük (pl. a Mi Atyánk ökumenikus, új változatának a bevezetése). Ugyanakkor a gyülekezeti hagyományaink azonosak a belvárosi gyülekezetével – pl. úrvacsoraosztás, gyülekezeti ünnepek megtartása terén. Ezek a szokások, hagyományok azonban nem különböznek a legtöbb nagygyülekezetben fellelhető szokástól. Nincs olyan szokás, mint Kalotaszegen, vagy más erdélyi vidékeken, hogy például népviseletben járjanak az emberek templomba.

Esetleg arról tehetnék említést, hogy 2007 óta a kertvárosi gyülekezetben bevezettük a díszmagyar viseletben való konfirmációt, és ennek a híveink nagyon örültek, még a fiatalabb generációhoz tartozó gyülekezeti tagok tesszését is elnyerte. Ha pedig figyelembe veszem azt a kezdeményezésünket, miszerint a templomépítés javára immár másodjára is megtartottuk a jótékonyági Júlia-bált, akkor azt mondhatom, hogy a hívek és a város közössége részéről többen is jelezték azt az igényüket, hogy ebből (is) lehetne hagyományt teremteni.

Ami az istentiszteleti életünk egyik sajátossága, hogy szívesen járunk havonta házi istentiszteleti alkalmakat tartani olyan családi házlékokba, ahol azok gyűlnek össze, akiknek túl messze van a nagytemplom. Természetesen az új kertvárosi református templom és Kálvin központ felépítése és használatba vétele ezt a problémát is meg fogja oldani.

TOLNAY ISTVÁN esperes, Nagykároly

Lelében többnyire reformátusok élnek, kivételt képez négy család. A gyülekezet nagy része templomjáró, de már sajnos csak a délelőtti istentiszteleteken vesznek részt, a délutánin már csak nagyon kevés ember. A szokásainkról talán kezdeném az év első napjával, azaz szil-

veszter éjszakáján a gyülekezet több tagja, még ha máshol is van szórakozni, akkor is eljön a templom udvarára, ahol együtt búcsúztatjuk az óévet és együtt köszöntjük az újevet imádsággal és énekekkel. Ezt követően a presbiterek megkántálják a lelkészt és családját.

Újév napján nálunk még az a szokás, hogy a férfiak mennek új évet köszönteni, mert azt tartják, hogy ha férfiember megy először a házba, az szerencsét hoz, de ha nő, akkor szerencsétlenséget, és éppen ezért a nők az év első napján nem mennek senkihez. A húsvéti ünnepek alkalmával is a fiúk, férfiak járnak locsolkodni. Május reggelre virradóra a fiúk májusfát vagy virágcsokrot visznek a lányoknak, amit a kapura tesznek.

A halottak napi megemlékezést mi november 1-én tartjuk, hanem október 31-én. Reformáció emlékünnepén összegyűlünk a temetőben egy istentiszteletre. Van, aki virágot visz, van, aki gyertyát gyújt. Karácsony első estéjén a fiúk járnak kántálni, második este pedig a házaspárok, de ez a szokás sajnos már kezd elmaradni. Ami még a karácsonyhoz tartozik – ez nekem is mindig megható –, hogy a karácsony esteli istentiszteletre még most is nagyon sokan eljönnek azok közül is, akik már régen elköltöztek Leléből; mind Szilágycsehből, Nagybányáról, Zilahról, mind Magyarországról vagy Ausztriából.

A templomban való ülésrend: a nők külön ülnek a férfiaktól, meg nem konfirmált fiúk, lányok a kiskarban, megkonfirmáltak a nagykarban. A férfiaknál kiváltképpen régebben, de talán még most is az idősebb férfiak ülnek a padnak a keleti felén.

ALMÁSI CSABA főgondok, Lele

Ékes rend

Börvely azon kevés, Nagykároly környéki települések közé tartozik, ahol évszázadokon keresztül a református vallás dominált. Az 1711-es Rákóczi-féle szabadságharcot követően gróf Károlyi Sándor a harcokat és járványokat túlélt református lakosokat néhány környékbeli faluból ide gyűjtötte össze. Ez már eleve színessé tette a gyülekezet összetételét. Ugyancsak a XVIII. században Bodoki Henter Márton lelkipásztor háromszéki reformátusokat hozott ide.

Annak ellenére, hogy különböző gyökerekkel rendelkező reformátusok kerültek egymás mellé, ma is érzékelhető, hogy egy nagyon barátságos és egymást segítő közösség alakult itt ki. Ez megfigyelhető abban, hogy mai napig is keresztelekor vagy esküvőkor olyanok is visznek ajándékot, akik nem tartoztak a meghívott vendégek közé. Természetesen a megajándékozott ezt igyekszik a megfelelő alkalommal viszonzni. A településen csak a református és római katolikus felekezetnek van temploma.

Úgy gondolom, hogy a börvelyiek Isten iránti hálával végzik munkájukat. Bármilyen tevékenységről is legyen szó, készek időt áldozni egyházközségünk gyarapodására, lelki épülésére. Ám itt is igaz, hogy a szatmári református ember nem túl buzgó templomlátogató. Mai napig fennmaradt az üléshely hagyománya. A férfiak a szószéktől jobbra a nők pedig balra ülnek. A szószékkel szemben a konfirmandusok ülnek. A férfiak oldalán, közvetlen a szószék mellett van a gondnokok padja. A nők oldalán az első sorokba a tiszteletes asszony padja után a lányok ülnek, s azután következnek az asszonyok.

A lelkipásztort énekekkel fogadja istentiszteletre a gyülekezet. Az istentisztelet végén előbb a tiszteletes asszony, ifjak és fiatalok, majd az asszonyok mennek ki. A férfiak oldalán pedig a hátsó sorokból kezdik el a kimenetelt, s ahogy egy sor kihaladt, csak akkor indul a másik.

Szokás még, hogy a férfiak a templom bejárata előtt megvárják a lelkipásztort, aki utolsóként jön ki a templomból, s kezet fognak vele. Úrvacsoraosztás alkalmával előbb a gondnok, idősebb férfiak és fiúk, majd a tiszteletes asszony, lányok és asszonyok következnek a sorban.

LIKKER ERIKA vallásánár, Börvely

ÁLLÁSHIRDETÉS

A Szilágysomlyói Református Egyházmegyébe kebelezett Varsolci Református Egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet kántori állás betöltésére az alábbiak szerint:

- egész normás kántori állás;
- a kántor kötelezettségei: a Kánon és a presbitérium által meghatározott munkaköri leírás szerint;
- javadalmazás: kategóriájának megfelelő legmagasabb fokú fizetés;
- pályázat tartalmazza az önéletrajzot és az esetleges kántorképesítői bizonyítványt vagy felsőfokú zenei végzettséget igazoló oklevelet.

Jelentkezni és bővebb felvilágosítást kapni a lelkészi hivatalban, vagy a 0744-791-856-os telefonszámon lehet.

Pályázati határidő: 2016. november 15.

Postacím: Parohia Reformată Vârșoț, 457355 Vârșoț nr. 89., jud. Sălaj.

Meghívó egyháztörténeti kiállításra

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület meghívja az érdeklődőket a Nagyváradi Várban, a Fejedelmi Palotában nyíló állandó egyháztörténeti kiállítás megnyitójára. A Palota B szárnyának második emeletén, az épület sarokbástyájában a történelmi magyar egyházak mutatják be múltjukat.

Rendhagyó módon nem egy egységes koncepció keretében tervezték és kivitelezték az egyes felekezeteket bemutató részeket, hanem ki-ki a maga elképzelése szerint állította össze a bemutatandó anyagokat. A római katolikus kiállítás szeptemberi megnyitóját követően a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Levéltára által összeállított kiállítás – A Református Egyház Nagyváradon címmel – mutatkozik be.

Megközelítés: a Fejedelmi Palota bejárati kapualjából nyíló pénztáron keresztül.

Királyhágómelléki presbiterek a békéscsabai konferencián

2016. október 22-én tartotta őszi egyházmegyei konferenciáját a Magyar Református Presbiteri Szövetség Békés Megyei Területi Szervezete Békéscsabán, a református templomban. A 2017-es esztendőben tartják a tisztújításokat, választásokat az anyaországi református testvérek, ezért is kapta a konferencia központi témája a *Presbiteri küldetés a reformáció szellemiségében* címet.

Dél előtt kilenc órakor a konferencia nyitó áhítattal vette kezdetét, amelyen a KRE Érmelléki Református Egyházmegyéjének esperese, Rákosi Jenő lelkipásztor prédikációját a 2Tim 3,1-9 és 2Tim 4,5 igékre alapozta.

Az áhítatot követően dr. Tóth János, a Békés Megyei Területi Szervezet elnökének köszöntője és a konferencia programjának ismertetése hangzott el.

Az első előadást a MRE Zsinat világi elnöke, dr. Huszár Pál tartotta: *A presbitériumok magyarországi megszerveződése és a kálvini szellemiség aktuális üzenete* címmel, míg a második előadás témája: *A presbitériumválasztás mint a gyülekezet öntudatra ébresztésének eszköze*, az előadó Hajdu Zoltán Levente szőládi lelkipásztor, a Reformátusok Lapja munkatársa volt.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiter Szövetségét öt egyházmegyei PSZ küldöttsége képviselte: Érmellék, Szilágysomlyó, Bihar, Arad és Szatmár; míg az Erdélyi egyházkerületet a kolozsvári és a kalotaszegi presbiteri szövetségek képviselték.

A Békés Megyei Területi Szervezet Venter Miklóst a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiter Szövetség főtítkáráként, az Aradi Református Egyházmegye Presbiteri Szövetség elnökeként a Magyar Református Presbiteri Szövetség Békés Megyei Területi Szervezetével kialakított együttműködésben való aktív, segítőkész részvételért Emléklappal jutalmazta, amelyet a Területi Presbiteri Szövetség elnöksége adott át.

A templomi rendezvényt követően a jelenlévők kivonultak a templomkertbe, ahol az 1956-os eseményekre emlékeztek, majd dr. Tóth János a konferencia résztvevőinek nevében megkoszorúztatta a parókia falán, dr. Koppányi Gyula református lelkész tiszteletére elhelyezett emléktáblát.

Az egész napos rendezvény szeretetvendégséggel ért véget.

TÓTH ZSIGMOND, a Bihari Református Egyházmegye PSZ jegyzője

Kisrégiós Hegyközi Presbitertalálkozó és képzés

2016. október 15-én a jákóhodosi református templomban találkoztak hét református egyházközség képviselői, lelkipásztorok, főgondnokok, gondnokok és presbiterek.

Az együttlét Papp Szabolcs jákóhodosi lelkipásztor áhítatával vette kezdetét, és ezt követően a házigazda lelkipásztor köszöntötte a több mint ötven presbitert. Ezek után Tóth Zsigmond Béla, a Bihari Református Egyházmegye Presbiter Szövetségének jegyzője, a rendezvény moderátora, köszöntötte a jelenlévőket és ismertette a találkozó programját, majd felkérte dr. Tóth Jánost, a Magyar Református Presbiteri Szövetség Békés Területi Szervezetének elnökét az előadás megtartására.

A nagy érdeklődéssel várt előadás címe: *Mit jelent presbiternek lenni a XXI. században* volt, kivetítéssel egybekötve.

Az előadó nyolc fontos elvet és gondolatot fogalmazott meg a XXI. század presbiterének szolgálatában: 1. a folyamatos reformáció elve; 2. az empátia és tolerancia elve; 3. a szellemi áldozatvállalás elve; 4. a belső elhívás elve; 5. a konstruktív vezetői együttműködés elve; 6. a „lelki egészségvédelem” elve; 7. a hitre alapozott optimizmus elve; 8. a visszatükröződés elve, amelyeket külön-külön meg is magyarázott.

A XXI. század presbitere hűséges a reformáció elveihez, nem megalkuvó, de megújulásra kész, nyitott, empatikus és befogadó. Felismeri személyes küldetését, felelősségteljes önismerettel fogadja el szolgálatát. Fontosnak tartja a szellemi áldozatvállalást, az önzetlen

együttgondolkodást. Konstruktív együttműködéssel támogatja lelkipásztorának munkáját, melyben tudatosan gyülekezetvezetői felelősséget. Betartja a lelki egészségvédelem szabályait, mely szolgálatának minőségét biztosítja és hatékonyságát javítja. Isten ígéreteiben bízva, imádkozó lélekkel, optimistán tekint a jövőbe.

Az előadást követően megbeszélést tartottak az előadás témája kapcsán, ahol sok kérdés, hozzászólás, megjegyzés hangzott el.

A konferencia második részében Tóth Zsigmond, a Bihari Református Egyházmegye Presbiteri Szövetség jegyzője tartott összefoglalót az egyházkerületi nyári konferenciáról.

A több mint négy órás együttlét szeretetvendégséggel ért véget, amelyen a jelenlévők beszélgettek, ismerkedtek, barátkoztak, hiszen minden hasonló összejövételnek közösségformáló és -építő jellege van.

TÓTH ZSIGMOND presbiter

Egyházmegyei csendesnap

Végváron került sor a Temesvári Egyházmegye gyülekezeteinek csendesnapjára október 22-én. Bódis Ferenc esperes köszöntötte a szép számban megjelenteket, majd Gáll Zoltán lelkipásztor vezetésével énekelt a több mint száz résztvevő.

Rejts most el szárnyad alá; Itt van Isten köztünk; Szívem csendben; Az Úr vezessen végig az úton – csak néhány lelki ének, mely a nap folyamán felhangzott. Csizmadia Ferenc lelkipásztor kezdő áhítata arra irányította figyelmünket, hogy mennyire hiányzik közösségeinkből az erő, a kitartás, a hűség és valamennyi pótisten, a pánik, a siránkozás, a bezárkózottság szívják el közösségi szinten erőnket. Ám az is elhangzott a 3Móz 26,1-9 alapján, hogy ha Istent követjük, akkor mindenünk meglesz, az ige felsorolása alapján élelmünk, békességünk, ellenségeink legyőzése és a közösség szaporodása is.

A nap a Magyarországról érkezett dr. Molnár Róbert, kübekházi polgármester előadásával folytatódott *Isten vezetése – vezetett-ség* címmel. A 2Kronika 7. részéből olvasott igeversek alapján tolmácsolta az igei üzenetet a nem lelkészi végzettségű, ám a hitben nagy tapasztalattal rendelkező előadó.

Az előadó számtalan kérdést szegezett a gyülekezeti tagoknak, pl.: Megégetett-e már Isten tüze? Mit mondanak rólunk mások? Milyen a lelkünk? Ott van-e életünk mindentől az Úr kezében? Készek vagyunk-e bizonyosságot tenni hitünkéről? Mi a sorrend a mi esetünkben, első helyen az Úr háza, vagy a királyi palota áll-e? Elhangzott számtalan példa és az előadó saját példája arról, hogyan

került abba a helyzetbe, hogy megalázza magát Isten előtt, és végre az ő útjára lépjen. Mindannyiunkat megérintett az előadás, a feltett kérdésekre valamennyiünknek választ kell találnia mindennapi csendességünk során.

A tartalmas csendesnapot közös ebéd, beszélgetések, könyvvásár és Józsa Ferenc nyugdíjas lelkipásztor áhítata zárta az ApCsel 3,1-9 alapján, a sánta meggyógyulásának történetével. Kiemelte, hogy minden ember gyógyulása akkor kezdődik el, amikor felnéznek Jézus Krisztusra.

A Temesvár-belvárosi gyülekezet ifjai imasétányt készítettek elő, melyet bejárva a Lélek gyümölcseiről elmélkedhettünk, és kaptunk feladatot is arra nézve, hogy hogyan éljünk szeretetben, békességben, örömben, szíveségben, jószágban, hűségben, szelídségben, béketűrésben és mértékletességben. Isteni iránti hálával gondolunk a tartalmas és hitünket erősítő csendesnapra, a végvári, lugosi, újkisodai, resicabányai, szapáryfalvi, bodói, végvári gyülekezeti tagok és Temesvár-belvárosi ifjak, résztvevők.

MEGYASSZAI JÚLIA

Csendes percek gyermekünkkel

Teljesítménycentrikus világban élünk, ami kihatással van a gyereknevelésünkre is. Figyeljük meg magunkat, mi az első kérdés, amikor a gyerek hazaér az iskolából: hányast kaptál, nincs csillag a tízesen, feleltettek, tudtál?

Pedig az iskolában egy nap nem csupán a tanulásról szól. Ott vannak játékok, viták, verekedések, megszégyenítések, szerelemek, csúfolódások, sikerek és kudarcok, hatalmas drámák is.

Másrészt, ha magunkba nézünk, közülünk sem volt mindenki első tanuló az iskolában, sem csillagos tízesel nem volt tele az ellenőrző, vagy ha igen, rájöhetünk, hogy az életben nem azok a leglényegesebb dolgok.

Természetesen fontos megtanulni írni-olvasni, számolni, de még fontosabb megtanulni tájékozódni az életben. Nagyon fontosak a társas kapcsolatok, hiszen most formálódik a személyisége.

Elgondolkodtunk-e már azon, mennyire fontos, hogy kik veszik körül? Mennyire fon-

tos, milyen barátai vannak? Mit érez, kibe szerelmes, mit szokott játszani?

Mellé ültünk és megsimogattuk, amikor megszégyenítették, megdicsértük, amikor segített valakinek, megdorgáltuk, amikor elbotlasztotta a kisebb gyereket?

Hallgatjuk Jézus tanításaiban, hogy mennyire fontos, mi van belül, a lelkünkben, de ugyanannyira fontos, hogy mi van a gyermeki lélekben is. Gyermekeink tele vannak félelmekkel, szorongásokkal, nem látnak át jól dolgokat, órákat kell velük naponta ezekről beszélgetni.

Haragszom erre a házi feladatos iskola-rendszerre, mert úgy érzem, azzal, hogy délután az iskolapadokba ülteti, délután visszakényszeríti a könyv mellé, elrabolja tőlünk a gyermekeinket. Van, hogy szinte alig marad idő beszélgetni, vagy azon veszekszünk, hogy tanulni kell, minden házi feladatot meg kell oldani, és megtanulta-e a román szavakat.

Kerítsünk időt arra, hogy megismerjük gyermekünket!

TÓTOS BEÁTA

Felemelt szó

Milyen szép és sokatmondó kifejezés ez: felemelni a szavunkat valami mellett vagy valami ellen. Több ez, mint nyilvános kiállítás vagy állásfoglalás: a felemelt szó magán hordozza a hitvallás bátor magatartását.

Annyi hazugság és mocskok árasztotta el életünket, a teremtett világ kifordult önmagából! De a legrosszabb talán mégis az, hogy a szó, a kijelentés leesett, meghajtott a fejét. A szó, amely legelőször teremtett, és ami által minden más lett, ami testté lett és nekünk adatott, fel kell emeltessen. Az elhallgatott, szégyellt vagy elfelejtett szó árulás és Isten megtagadása. A hegyen épített város nem rejthető el, a kimondott szónak hangzania kell. De hát, hogy is hangozhatna, amikor annyi ordítás van körülöttünk is és bennünk is? Ezért kell a szót felemelni, nyilvánossá tenni.

Mert nem elég a szót csak hallani, azt látni is kell. Amikor valaki felemeli a szavát valami ellen vagy éppen valaki mellett, akkor szava éppen őáltala, a megszólaló által lesz láthatóvá, mintegy valósággá válik. Testté lesz. A szó megtestesülése az Istennel járó ember életében a világmindenség legnagyobb misztériuma, ennek ellenére még sincs elrejtve, mindig elérhető.

Amíg hallgattam, csontjaim égtek – mondja a próféta a Bibliában. A szó elhallgatása tüzet hoz annak a fejére és csontjaiba, akire rábízott. A szó elhallgatása a szó megölése, elpusztítása. Ahogy a testté lett Ige ereje is a keresztfán való felemelésében teljesedett ki.

Hallgathatnak-e Isten gyermekei a világban, amikor rájuk az egyetlen valószínű hatalom, a szó hatalma lett bízva? Ma mindenért szót lehet emelni, csak éppen azokért nem, akikre az Isten szavának felemelése lett bízva. A keresztyéneket soha nem látott kegyetlenséggel üldözik. Hogy lehet ez a modern, felvilágosult, szabad és toleráns világban? A válasz egyszerű és régóta közismert: nem a keresztyén embereket üldözik, hanem a szót, amit felemelnek. Az üldözés elkerülésére pedig nem is kell egyebet tenni, mint elhallgatni, letenni a szót. Hűtlenné válni.

A parlamentek pulpitusain, a nemzetközi állami találkozók plenáris ülésein sok prédikáció, beszéd és szónoklat elhangzik. Vajon a Szó miért nem emeltetik fel? Mert aki nem emeli fel a szót a sötétség ellen, az mondjon bármit, mégsem fog egyebet tenni, mint kezeit mosni.

ISKY ISTVÁN

Évforduló

MARTIN BUCER (1491–1551)

525 éve, 1491. nov. 11-én szül. **Martin Bucer** német ref. teol., reformátor. Landstuhli lp. (1522), weissenburgi slp. (1522-23). Strassburg reformátora (1524-48) Mathias

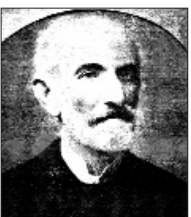
Zell-lel és Wolfgang Capito-val együtt; mellette dolgozik a Genfből menekülő Kálvin János (1538-41). Az Augsburgi Interim bevezetésekor Angliába menekül; cambridge-i teol. prof. (1549-51). A felekezetek közti megegyezésre törekedett. A katekizációt lezáró konfirmáció intézményének meghonosítója.

JOHANN KASPAR LAVATER (1741–1801)

275 éve, 1741. nov. 15-én szül. **Johann Kaspar Lavater** svájci német ref. teol., költő. Zürichben a Waisenhauskirche árvaházi gyűl. slp.-a (1769), lp.-a (1775), a Szt. Péter-templom slp.-a (1778), lp.-a (1786). A *Physiognomische Fragmente I-IV.* (1775-78) c. művével az arcvonásokat a jellemmel összefüggésbe hozó antropológiai elmélet, a fiziognómia kidolgozója. Egyházi énekreformja részeként elutasítja a Lobwasser-zsoltárokat. Nem tévesztendő Ludwig Lavater (1527-86) zürichi lp.-ral.

KOVÁCS JÁNOS (1816–1906)

200 éve, 1816. nov. 13-án szül. **Hetényi Kovács János** természettudós, ref. tanár. A gróf Tisza-család házi nevelője (1846-56). A Bihari hegység barlangjainak (1847-55), a Nílus partvidékének (1855-56) kutatója; leletgyűjteményét a depr. ref. koll.-nak és a Nemzeti Múzeumnak adományozta. A depr. ref. koll. természetrajz tanára (1856-96), gyűjteményeinek gyarapítója. Szalacsra vonult vissza; sírja az érmihályfalvi temetőben van. Dr. Andrassy Ernő, érmihályfalvi orvos-régész nagyapja.

Délutáni mese nagyszülőknek

Rendhagyó módon nem szülők, hanem nagyszülők délutánját tartottak a nagyváradai Lorántffy Zsuzsanna Református Gimnázium diákjai az iskola I. emeleti dísztermében.

A rendezvény rövid áhítattal kezdődött, ígét hirdetett Szakács Zoltán iskolai lelkész Ézsaiás könyve 43. részének 10. verse alapján. Prédikációjában hangsúlyozta az Isten megtapasztalásának fontosságát, ehhez a folyamathoz a szülőknek, a nagyszülőknek egyaránt segíteni kell a gyermeket. Mint mondta, az esti meseolvasás is jó alkalom lehet erre, ezen a délutánon azonban a gyerekek mesélnék szüleiknek, nagyszüleiknek.

A rendezvény 13 fiatal mesejátékával folytatódott, akik színdarabot adtak elő Maurice Maeterlinck klasszikusának, a *Kék madárnak* részletei alapján. A darab elgondolkodtató kérdéseket vet fel, melynek végén egyszerű, de annál fontosabb következtetés vonható le: az ember úgy tud boldog lenni, ha körülötte má-

sok is azok. Az iskola színjátszó köre egyébként minden évben fellép a kolozsvári Stage fesztiválon, idén a most eljátszott darabot adták elő. Az előadás után Tardi Aliz, Barabás Péter és Bretia Alexa furulyaszóval örvendeztettké meg a nagyszülőket.

A délután Lőrincz Andrea előadásával zárult, aki bemutatta a Diakónia Keresztyén Alapítvány nagyváradai fiókszervezetének munkáját. Mint mondta, ők főleg házi gondozással foglalkoznak, a szervezethez lehet csatlakozni, megadott feltételek mellett felvételizni. A Nagyszülők délutánjára is azért mentek el, hogy minél több emberhez eljusson a hírüik, mert ahol lehet, ők segíteni akarnak. Lőrincz Andrea termékeket is hozott magával, van ugyanis egy védett szervezetük, ahol fogyatékosokkal élők alkalmaznak, így segítve őket keresethez jutni. Az előadás végén általuk készített táskákat, párnákat, tasakokat lehetett vásárolni. A rendezvény beszélgetéssel, szeretetvendégséggel zárult. (*Kiss Erzsébet Janka, Reggeli Újság*)

Fricska

Ravasz László református püspök az elemi iskoláit szülővárosában, Bánffyhunyadon végezte. A tanítója még megérte az időt, amikor Ravasz Lászlót püspökké választották Budapesten. Egy újságíró meg szerette volna írni az új püspök rövid életrajzát, ezért ellátogatott Bánffyhunyadra is, és megkereste a püspök egykori tanítóját.

Az idős tanító így mutatkozott be:

– Én vagyok az a tanító, aki sokszor elfenekelte Ravasz László püspök urat!

Az újságíró zavarba jött ettől a hírtől, és csak ennyit tudott mondani: – Hát hogy merte megverni maga a püspök urat?

– Azért, hogy püspök legyen belőle! – válaszolt büszkén az öreg tanár.

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323
Megjelenik kéthetente.

Szerkesztőbizottság: Ghitea-Szabó József-Levente, Oroszi Kálmán, Rác Ervin, Szomor Attila, Tokár Sándor, Tötös Beáta, Wagner Erik. Felelős szerkesztő: Visky István. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó. Szerkesztőség: BH-410202 Nagyvárad, Sulyok István u. 9. sz. Tel.: 0726-242.824, 0259-435.386. E-mail: harangszoujsag@gmail.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro, http://www.facebook.com/harangszo, http://www.harangszoujsag.wordpress.com.

A lap terjesztése a lelkési hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.